

Tři dimenze velkého obratu

Jakými aktivitami můžeme podporovat změnu na systémové úrovni? Východiskem se pro nás stane práce environmentální aktivistky Joanny Macy a její model Tři dimenze velkého obratu.

Joanna Macy přináší perspektivu systémových věd, buddhismu a hlubinné ekologie pro potenciál systémové změny. V přístupu Work that Reconnects staví na znovunavázání vztahu s lidmi, světem a získání síly k jeho proměně a osvobození od korporátních pravidel. Joanna Macy má za sebou 50 let aktivismu v hnutí za mír, spravedlnost a ekologii, a to včetně práce se skupinami aktivistů a aktivistek – pracuje s environmentálním žalem ze stavu světa a povzbuzuje odolnost a chuť k životu a změnám při vědomí krize. Vyšla jí celá řada knih, v rámci bloku jsme pracovali s koncepty z Back to the Life a Active Hope. Pro jejich představení čerpáme z webových stránek www.workthatreconnects.org a www.activehope.info.

Pracovat budeme s nástrojem Tři dimenze velkého obratu. Ten pojmenovává, jak můžeme dosáhnout „velkého obratu“ – změny od společnosti růstu k životu udržitelnému ve vztahu k lidem i planetě. Abychom dosáhli změny, vyžaduje to práci ve třech oblastech.

Kombinace těchto dimenzí může přinést dostatečné množství akcí přispívajících ke změně v širším měřítku. Struktury, které byly kdysi na okrajích se mohou stát hlavním proudem. Všechny tři dimenze jsou přitom vzájemně posilující a stejně nutné. Model tak představuje pomůcku ukazující, jak každý z nás může být účasten na změně.

Snižování škod

Tato dimenze obsahuje politickou, legislativní a terénní práci potřebnou ke snižování vzniklých škod. Vedle toho ale také přímé akce (blokady, bojkoty, akce občanské neposlušnosti) a jiné formy odmítnutí, které zabraňují vzniku škod dalších. Jednání v této oblasti nám získává čas pro změnu, ochraňuje životy, přírodu, kulturu. Není ale dostatečné, samo o sobě nepřinese změnu. Musíme překonat, vyměnit systémy způsobující tyto škody.

Vytváření paralelních struktur

Druhá dimenze se zaměřuje na výměnu systémů způsobujících škody za struktury nové. Ty by měly být postavené na analýze strukturálních příčin stávajících problémů. Abychom osvobodili sebe i naši planetu před škodami způsobenými společnostmi růstu, musíme pochopit její dynamiku (tiché dohody vytvářející nesmyslné bohatství pro některé, ekonomické zneužívání přírody jako zdroje apod.). To nám umožní demystifikovat fungování globální ekonomiky závislé na naší poslušnosti.

Na základě toho pak můžeme začít vytvářet strukturální alternativy, které umožní vznik nového sociálního a ekonomického uspořádání. Znamená to přestat čekat na zásahy státu a politiků a začít podnikat kroky ve svých komunitách. Ty, ačkoli mohou vypadat okrajově, zasévají semínka změny pro budoucnost.

Posun ve vnímání

Strukturální alternativy ale nemůžou přežít bez toho, že budou existovat hluboce zakořeněné hodnotové rámce, které by je udržely. Potřebujeme tedy v rámci třetí dimenze zároveň podporovat hluboký posun ve vnímání skutečnosti, který bude zrcadlit to, jak se chceme vztahovat k zemi i sobě navzájem. Takový posun je možný různými cestami. Může růst ze zármutku nad stavem světa, z odhalování rozporů či důsledků stávajících paradigmat, ale i jako reakce na vědecká bádání či setkávání s jinými kulturami a pojetími světa. Roste z posilování soucitu a budování pocitu sounáležitosti.